

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας αναφοράς είναι η οικολογική παρακολούθηση των Μεσογειακών Εποχικών Λιμνίων και αφορά την καταγραφή και παρακολούθηση της χλωρίδας και της ορνιθοπανίδας. Ο κύριος σκοπός της οικολογικής παρακολούθησης (ecological monitoring) είναι η ανίχνευση αλλαγών και η λήψη στη συνέχεια των απαραίτητων μέτρων για ένα επιθυμητό από διαχειριστικής άποψης αποτέλεσμα.

Η παρακολούθηση-καταγραφή της βλάστησης έγινε εποχικά (καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη) ώστε να καταγράψει αλλαγές στη χλωριδική σύνθεση που οφείλονται στη "φαινολογία" των ειδών και την διαφορετική εποχή και αφορούσε την καταγραφή της σύνθεσης των ειδών (species composition) και της συχνότητας εμφάνισης του κάθε είδους (species frequency). Για το σκοπό αυτό στις περιοχές Ελαφονήσι, Φαλάσαρνα, και Ομαλός εγκαταστάθηκαν 105 τομές βλάστησης μήκους 3.556 μέτρων. Το πλαίσιο δειγματοληψίας ήταν 50 εκ. X 50 εκ. και είχε τη μορφή καννάβου με μέγεθος 10 εκ X 10 εκ. Στο λιμνίο της περιοχής Κουρνά το πλαίσιο δειγματοληψίας είχε μέγεθος 2μ.Χ2μ. και εφαρμόστηκε η μέθοδος Braun-blauquet. Με την ίδια κλίμακα έγινε η καταγραφή της αφθονίας των ειδών στη Γαύδο.

Στην περιοχή της Ελαφονήσου έγιναν 11 εποχικές δειγματοληψίες και βρέθηκαν 143 είδη τα οποία ανήκουν σε 32 οικογένειες. Κυριαρχούν τα ψυχανθή (*Leguminosae*) 20%, τα σύνθετα (*Compositae*) 16% και τα αγροστώδη (*Gramineae*) 8%. Τα 10 πλέον συχνότερα είδη είναι: *Plantago weldenii*, *Crepis cretica*, *Crepis pusilla*, *Poa infirma*, *Bubonium aquaticum*, *Dittrichia viscosa*, *Trifolium campestre*, *Lophochloa cristata*, *Erodium cicutarium* και *Hyoseris scabra*. Μεγάλη επίσης συχνότητα εμφανίζουν και τα θαμνώδη είδη *Sarcopoterium spinosum* και *Coridothymus capitatus*. Στην ανάλυση κατά ομάδες τα λιμνία στην ελαφόνησο ταξινομούνται ως προς τη χλωριδική τους σύνθεση σε δύο ομάδες οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τη γεωμορφολογία και την υδροπερίοδο των λιμνίων. Στα Φαλάσαρνα έγιναν 8 εποχικές δειγματοληψίες και βρέθηκαν 40 είδη συχνότερα των οποίων είναι: *Phyla nodiflora*, *Juncus hybridus*, *Cynodon dactylon*, *Typha domingensis*, *Eryngium maritimum* ενώ βρέθηκαν και τα χαρακτηριστικά του οικοτόπου είδη *Zannichellia palustris* και *Isoetes histrix*.

Στο λιμνίο του Ομαλού έγιναν 6 δειγματοληψίες και καταγράφηκαν 76 είδη τα οποία ανήκουν σε 25 οικογένειες. Οι πλέον κυρίαρχες είναι τα αγροστώδη (*Gramineae*) 20% και τα ψυχανθή (*Leguminosae*) 18%. Τα περισσότερα είδη καταγράφηκαν στη δειγματοληψία της άνοιξης 2006 (45). Επίσης καταγράφηκαν 3 απειλούμενα είδη (*Antinoria insularis*, *Elatine alsinastrum* και *Rancunculus lateriflorus*). Στην ανάλυση κατά ομάδες τα πλαίσια δειγματοληψίας διαχωρίζονται σε 4 ομάδες οι οποίες δείχνουν μια χαρακτηριστική ζωνοποίηση των φυτοκοινωνιών και οι οποίες ακολουθούν τη βαθμιαία μεταβολή της στάθμης του νερού και της πλημμυρικής περιόδου.

Στη νήσο Γαύδο υπάρχουν 99 λιμνία σε 5 περιοχές. Πρόκειται για μικρά

κοιλώματα βράχων (Rock pools) τα οποία ονομάζονται “αρόλιθοι”. Τα περισσότερα είναι μικρότερα του ενός τετραγωνικού μέτρου και βάθους 10-70 εκ. Εγιναν δύο δειγματοληψίες (άνοιξη 2007 και 2008) και καταγράφηκαν 49 είδη. Το 2007 βρέθηκαν 47 και το 2008 37 είδη. Τα είδη που βρέθηκαν ανήκουν σε 23 οικογένειες.

Κυριαρχούν τα ψυχανθή (*Leguminosae*) 14%, τα αγροστώδη (*Gramineae*) 12% και τα σύνθετα (*Compositae*) 10%. Με βάση την Ανάλυση Διπλής Κατεύθυνσης οι αρόλιθοι ταξινομήθηκαν σε 6 φυτοκοινωνίες: *Zannichellia pedunculata* – *Chara vulgaris*, *Zannichellia pedunculata* – *Callitriche pulchra*, *Callitriche pulchra* - *Tillaea vailantii*, *Tillaea vailantii*, *Tillaea vailantii* – *Polypogon maritimus*, *Tillaea alata* – *Crepis pusilla*.

Στο λιμνίο στη λίμνη Κουρνά έγιναν 5 δειγματοληψίες και καταγράφηκαν 91 είδη. Τα είδη που βρέθηκαν ανήκουν σε 37 οικογένειες. Κυριαρχούν τα σύνθετα (*Compositae*) 15%, τα αγροστώδη (*Gramineae*) 10% και τα ψυχανθή (*Leguminosae*) 10%. Τα πλέον συχνότερα είδη είναι: *Vitex agnus castus*, *Potentilla reptans*, *Cynodon dactylon*, *Cyperus sp.*, *Verbascum sinuatum* και *Agrostis stolonifera*. Επίσης καταγράφηκαν τα είδη *Juncus bufonius*, *Centaureum pulchellum*, *Isoetes histrix* και *Lythrum hyssopifolia* τα οποία συγκαταλέγονται στα χαρακτηριστικά είδη των μεσογειακών εποχικών λιμνίων. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση σε ύψος και στην κάλυψη των λιγαριών (*Vitex agnus castus*).

Για την παρακολούθηση- καταγραφή της ορνιθοπανίδας έγιναν 12 εποχικές δειγματοληψίες. Στις καταγραφές αναδείχθηκε η σημασία των εποχικών λιμνίων για τα στρουθιόμορφα (Passerines), τα οποία εμφανίζονται σε ποσοστά 67,2% έως και 85,3% επί του συνόλου των ειδών. Η παρουσία του νερού είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα σποροφάγα είδη (Seed eaters), κυρίως κατά την άνοιξη και το καλοκαίρι, ενώ ο αυξημένος αριθμός εντόμων κοντά στο νερό προσελκύει τα εντομοφάγα είδη (Insectivores).

Στην ευρύτερη περιοχή των λιμνίων της Ελαφονήσου, σημειώθηκε η παρουσία 58 ειδών. Από αυτά τα είδη τα 16 αφορούν σε μόνιμους κατοίκους, 3 αφορούν σε αναπαραγωγικούς επισκέπτες, 31 εμφανίζονται κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων, ενώ 10 διαχειμάζουν στην περιοχή. Όσον αφορά στις κατηγορίες των πουλιών που καταγράφηκαν, 4 είδη είναι παρυδάτια (6,9%), 6 είναι αρπακτικά (10,3%), 39 είναι στρουθιόμορφα (67,2%) και τα υπόλοιπα 9 ανήκουν σε άλλες κατηγορίες (15,5%).

Στην περιοχή του λιμνίου του Ομαλού σημειώθηκε η παρουσία 34 ειδών. Από αυτά τα είδη τα 16 αφορούν σε μόνιμους κατοίκους, 7 αφορούν σε αναπαραγωγικούς επισκέπτες, 7 εμφανίζονται κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων ενώ 4 διαχειμάζουν. Όσον αφορά στις κατηγορίες των πουλιών που καταγράφηκαν, 3 είδη είναι παρυδάτια (8,8%), 2 είναι αρπακτικά (5,9%), ενώ τέλος τα 29 είναι στρουθιόμορφα (85,3%).

Στην περιοχή των λιμνίων στα Φαλάσαρνα σημειώθηκε η παρουσία 40

ειδών. Από αυτά τα είδη τα 15 αφορούν σε μόνιμους κατοίκους, 2 αφορούν αναπαραγωγικούς επισκέπτες, 14 εμφανίζονται κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων, ενώ 8 διαχειμάζουν. Όσον αφορά στις κατηγορίες των πουλιών που καταγράφηκαν, 6 είδη είναι παρυδάτια (15%), 2 είναι αρπακτικά (5%), 29 είναι στρουθιόμορφα (72,5%) και από τα υπόλοιπα 2 το ένα είδος είναι υδρόβιο και το άλλο είναι περιστερόμορφο.

Στην περιοχή του λιμνίου στη λίμνη Κουρνά, σημειώθηκε η παρουσία 31 ειδών. Από αυτά τα είδη τα 11 αφορούν σε μόνιμους κατοίκους, 3 αφορούν αναπαραγωγικούς επισκέπτες, 10 εμφανίζονται κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων, ενώ 9 διαχειμάζουν. Όσον αφορά στις κατηγορίες των πουλιών που καταγράφηκαν, 2 είναι αρπακτικά (6,5%), 26 είναι στρουθιόμορφα (83,9%), 1 υδρόβιο (3,2%) και τα υπόλοιπα 2 ανήκουν σε άλλες κατηγορίες (6,4%).